

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

**Strategic Leadership of School Administrators Under The Secondary
Educational Service Area office Bangkok 2**

อดิพงษ์ ผะเตียงฉันท และ นันทิยา น้อยจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Adipong Phadiengchan and Nuntiya Noichun

Suansunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail : aumdimmer1988@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นการการค้นคว้าเชิงปริมาณ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 380 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบสถิติ Independent Sample : t-test, ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance (ANOVA : F-test))

ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เท่ากับด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และด้านการบริหารทรัพยากรองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้บริหารที่มีตำแหน่งและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ส่งผลต่อคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการปฏิบัติอย่างมี

* วันที่รับบทความ: 14 ธันวาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 27 ธันวาคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 28 ธันวาคม 2564

Received: December 14, 2021; Revised: December 27, 2021; Accepted: December 28, 2021

คุณธรรม ในการกำหนดทิศทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ผู้บริหารต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาคทั้งออนไลน์ และออฟไลน์มีการกระตุ้นให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองและสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ครูได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น และทำการอบรมความรู้เพิ่มเติม โดยผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าหมาย เพื่อต้องการสนับสนุนบุคลากรในองค์กรให้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานให้มีมาตรฐาน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

Abstracts

The objectives of this research were 1) study strategic leadership characteristics of school administrators 2) to compare the strategic leadership characteristics of school administrators, 2 classified by personal factors and 3) to propose guidelines for developing strategic leadership of school administrators under the Bangkok Secondary Education Service Area Office, Region 2 research by quantitative research and qualitative research The sample group was 380 Administrators and teachers Under The Secondary Educational Service Area office Bangkok 2 , the sampling method was Cluster Random Sampling and the data collection was proceeded by questionnaire. The statistics for data analysis consisted of Percentage, Frequency, Mean, and hypothesis testing with the Tests of Statistical Hypotheses included Independent Sample : t-test and One-Way Analysis of Variance (ANOVA : F-test)

The results showed that 1) strategic leadership characteristics of School administrators under the Bangkok secondary education service area office, region 2 it was found that the organizational control was balanced. overall, it's at a high level. has an average of 3.78 strategic direction overall, it's at a high level. has an average of 3.67 equal to supporting effective organizational culture overall, it's at a high level. has an average of 3.67 followed by ethical practices overall, it's at a high level. has an average of 3.62 and organizational resource management overall, it's at a high level. has an average of 3.60 2) to compare the strategic leadership characteristics of school administrators. under the Bangkok secondary education service area office, region 2 classified by personal factors found that executives with different positions and average monthly income. affects the strategic leadership characteristics of the school administrators in the field of ethical conduct. in the strategic direction statistically significant at the level 0.05 3) to propose guidelines for developing strategic leadership of school administrators under the Bangkok secondary education service area office, region 2 found that the administrators want to improve the quality of learners to have access to a comprehensive, quality and equitable basic education both online and offline. teachers were encouraged to use information technology in teaching media. for teachers to develop themselves and create an atmosphere and working environment for teachers to use their ideas.

their creativity to develop the work to be better and conduct additional training the management has a vision mission goal to support personnel in the organization to always develop themselves. and bring technology to help work to be standard.

Keywords: Leadership Strategies; Administrators; Bangkok Secondary Education Service Area Office 2

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านการเมือง สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเร่งรีบโดยการมุ่งให้ประชากรของประเทศ มีลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ร่วมมือกันเสริมสร้างชุมชนสังคมและประเทศชาติ องค์การทั้งภาครัฐ และเอกชน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้อยู่รอด และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเอง และการเปลี่ยนแปลงองค์การครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ กระบวนการทางการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและ ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของตน และแสดงบทบาทความเป็นผู้นำและนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามภารกิจของสถานศึกษาในการพัฒนาประชากรให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในโลกไร้พรมแดนได้อย่างมีความสุข (ฉลวย คงแป้น, 2556 : 41-51)

จึงถือได้ว่าผู้นำในด้านการศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำพาให้สถานศึกษาบรรลุสำเร็จ ในการพัฒนาบุคลากร และการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารที่ดีจะทำให้องค์กรของชาติที่เป็นผลผลิตจากสถานศึกษาที่มีคุณภาพจะนำพาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้ ดังนั้นในการบริหารจัดการสถานศึกษานั้นความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการกล่าวถึงอย่างมากมาย ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ถือว่าเป็นกลไกหลักที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปฏิรูปการศึกษา และมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาคือศูนย์กลางขององค์กรทั้งหมดในโรงเรียน ความสำเร็จของโรงเรียนขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ความตื่นตัว ความมียุทธวิธี ประสพการณ์ความคิด ความเป็นเลิศทางวิชาการ การอุทิศตัวเอง ความเสียสละ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่สร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นครูผู้สอนให้นำนโยบายการศึกษาออกปฏิบัติและดำเนินการเพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ในลักษณะ

ของชีวิตในโรงเรียน นักวิชาการหลายท่าน มีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่งดังนั้น ผู้บริหาร จึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทัน สมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (นรรธพงศ์ ไคร์เครือ, 2556 : 113-121) การสร้างคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้และสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ ผ่านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยการใช้ศักยภาพทั้งความเป็น “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ร่วมกันแบบบูรณาการ (Integration) โดยไม่ให้ขัดแย้งกับนโยบายวัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา สามารถเข้าไปแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและวิถีของภาวะผู้นำ ภายใต้หลักนิติธรรม (Rule of Law) ที่ต้องเกี่ยวข้องกับระเบียบ หลักเกณฑ์เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายการศึกษา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และในยุคแห่งประชาคมอาเซียนนี้ ซึ่งเปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของโลกไร้พรมแดน ดังนั้น โรงเรียนจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชา ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ฝึกทักษะอาชีพ เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และฝึกทักษะชีวิตอัน จำเป็นในการดำรงชีพให้กับนักเรียน สรรค์สร้าง บุคลิกภาพทางสังคมให้แก่ นักเรียน เพื่อให้สามารถปรับตัวในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและปฏิบัติตนให้มี คุณค่าแก่สังคม เป็นทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการ ทางสังคม โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลการดำเนินงานของโรงเรียน อีกทั้ง พยายามทุกวิถีทางที่จะดำเนินการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษาให้มีผลผลิต คือนักเรียนที่มีคุณภาพในที่สุดและเพื่อให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ใน ศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ (สุพรรณ ประศรี, 2555 : 4)

ดังนั้น ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญยิ่งของหน่วยงาน เพราะผู้บริหารถือเป็นหัวใจหลักในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับนับถือนั้น คือ มีภาวะผู้นำเป็นบุคคลมีความชำนาญ มีประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล แต่เหนือสิ่งอื่นใดต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ มีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา น่าเคารพนับถือ เป็นต้น ที่จะเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารนั้นสามารถที่จะครองตน ครองคน และครองงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำ (Leadership) และมีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการองค์การหรือสถานศึกษา (Organization or Schools) ให้เกิดประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ตามเป้าหมาย (Goals) ซึ่งการบริหารจัดการองค์การย่อมมีความเสี่ยงต่างๆ ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ (vision) และสมรรถนะ (competency) โดยมีความสามารถ (Ability) มีความเป็นผู้นำสามารถนำพาองค์การให้มีความเจริญเติบโต (Growth) อยู่รอดได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (Survival) มีความเป็นเลิศ (Excellence) อย่างยั่งยืน (Sustainable) และเป็นที่ยอมรับว่าผู้บริหารทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Educational Administrators in 21st Century) จำเป็นจะต้องมีความเป็นผู้นำสูง (High Leadership)

จึงจะสามารถบริหารจัดการองค์การท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) และกระแสการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการศึกษาภายใต้การปฏิรูปการศึกษา (Education Reform) การมีความเป็นผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารทางการศึกษาโดยจะต้องมีการใช้นวัตกรรม การสร้างคุณค่า (Value creation) การศึกษาไทยให้เกิดผลิตภาพโดยใช้ทั้งความสามารถ ประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบการมีส่วนร่วม สถานภาพโดยมองอนาคตมากกว่าอดีตและปัจจุบันมีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leader) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การบริหารองค์การทางการศึกษาตามสภาพบริบทสู่ความเป็นเลิศ (สุวิทย์ ศรีกระโทก, 2554 : 216-229)

จากการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนด้านพัฒนาการศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำในหลาย ๆ ด้าน เพื่อการพัฒนาตนเองและองค์การให้ประสบผลสำเร็จ และอีกทั้งในปัจจุบันการศึกษามีการแข่งขันกันอย่างมากระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาล เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนนั้นมีจำนวนลดลง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการขาดภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาโดยรวม เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจ ทั้งงานบริหารด้านวิชาการ พร้อมทั้งไม่มีภาวะผู้นำทางการบริหารครูไม่ให้ความเคารพและผู้บริหารสั่งการครูไม่ได้เท่าที่ควรในการดำเนินงาน เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายต้องอาศัยผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการโน้มน้าวบุคลากรหรือกลุ่มในองค์การที่ทำงานร่วมกันได้ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายซึ่งบุคคลที่จะใช้ความสามารถนี้ก็คือผู้บริหารสถานศึกษาอีกทั้งผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการด้านศึกษาอันเป็นพื้นฐานสำคัญแก่คนส่วนใหญ่ของชาติ จึงต้องมีภาวะผู้นำหรือเพื่อนำพาองค์การ ครู บุคลากร ในสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะดำเนินงาน การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและการดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างมีความรับผิดชอบตลอดเวลา และที่สำคัญจะต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ในการนำองค์การสู่ความสำเร็จทั้งด้านผลผลิตและผลสัมฤทธิ์ของงาน (สุวิทย์ ศรีกระโทก, 2554 : 216-229)

ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นหลักการบริหารที่เรียกว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาและนำไปปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษาก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสมเป็นหัวใจของการบริหารโดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนที่ชาญฉลาด กำหนดแผนที่แตกต่างจากผู้อื่น แต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ แต่ถ้าปราศจากการวางแผนสถานศึกษาจะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานและไม่มีแผนที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (ภูมิกร บุนนาค, 2563 : 6) ซึ่งการที่จะนำภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาหรือองค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้นั้นควรต้องศึกษาแนวคิดวิธีการต่าง ๆ ซึ่งผู้นำระดับสูงหรือ

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีองค์ประกอบของความเป็นผู้นำและมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ซึ่งประกอบด้วยผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูงความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต วิธีการคิดเชิงปฏิบัติการกำหนดวิสัยทัศน์การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มาบริหารให้ได้ผลดีนั้นจำเป็นต้องมีการเสริมพลังให้ผู้บริหารได้มีโอกาสฝึกฝนและใช้ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำได้อย่างเต็มศักยภาพ ต้องมีการอบรมและพัฒนาอย่างเข้มข้นเพื่อสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้เป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพซึ่งผู้นำที่ดีควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ วิธีการในการพัฒนาบุคคลระดับ นักบริหารสามารถทำได้หลายวิธีโดยการประชุม สัมมนา และการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสามารถทำได้หลายด้านทั้งการพัฒนาบุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม การพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะในการทำงานให้มีความเชี่ยวชาญ และการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีอยู่ให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน (นวลจันทร์ จันทนพ, 2559 : 3)

อีกทั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ยังกล่าวอีกว่าผู้บริหารในโรงเรียน ส่วนใหญ่ยังขาดภาวะผู้นำในด้านการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีพัฒนาภาวะผู้นำทางผู้บริหารสถานศึกษาและครูอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษาไม่ได้พัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ทางด้านการบริหารงาน และการบริหารวิชาการทำให้ไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในภาวะเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงทางด้านการบริหารจัดการและการบริหารงบประมาณรวมถึงความตระหนักในการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานขาดการวางแผนอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาเกิดความขัดแย้งการทำงานอุปสรรคการแก้ไขปัญหาเรื่องยากซับซ้อนล่าช้าบุคลากรขาดขวัญกำลังใจ และกลัวการกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงไม่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม อันสืบเนื่องมาจากการขาดภาวะผู้นำดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความสำคัญและปัญหาที่เกิดขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารงานเพื่อที่จะทำให้โรงเรียนได้รับความนิยม ความน่าเชื่อถือ มีศักยภาพในการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จในการบริหารด้านต่าง ๆ จึงเป็นมูลเหตุจูงใจสำคัญที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2564 : ออนไลน์)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาและให้ทันกับการแข่งขันที่สูงขึ้นของโรงเรียนในยุคใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed Methods Research)

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 7,658 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2564 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 7,658 คน ผู้วิจัยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน โดยได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเลือกตัวอย่างตามความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Cluster Random Sampling ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยแบ่งประชากรออกเป็นแต่ละโรงเรียนต่าง ๆ ตามจำนวน 27 เขตปกครอง

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาผู้บริหาร

1) มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษาหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

2) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีประสบการณ์การทำงานมาไม่น้อยกว่า 3 ปี

3) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน ที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ.

OBEC AWARDS

4) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการประเมิน สมศ. ระดับดีมากผ่านเกณฑ์การประเมินรอบที่ 4

2. เครื่องมือการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ และส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 5 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ดังนี้

1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยขอความร่วมมือกับผู้บริหารและบุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 380 คน ในการดำเนินการตอบแบบสอบถามจำนวน 380 ชุด โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

1.2 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาโดยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำมากำหนดรหัสคำตอบเพื่อทำการวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

1.3 วิเคราะห์แบบบันทึกการสำรวจ เพื่อตรวจสอบแล้วนำผลการวิเคราะห์มาประมวลผลต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการหาข้อมูลด้วยการค้นคว้าจากเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร รวมจำนวนทั้งสิ้น 5 คน

ข. เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีการรวบรวมไว้ก่อนแล้ว ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อเชื่อมโยงและก่อให้เกิดประโยชน์รวมถึงบรรลุลักษณะวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้

2. การสัมภาษณ์และการสำรวจ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการใช้นิเวศสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Key-Informants)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 วิเคราะห์และอธิบายโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ และร้อยละ

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

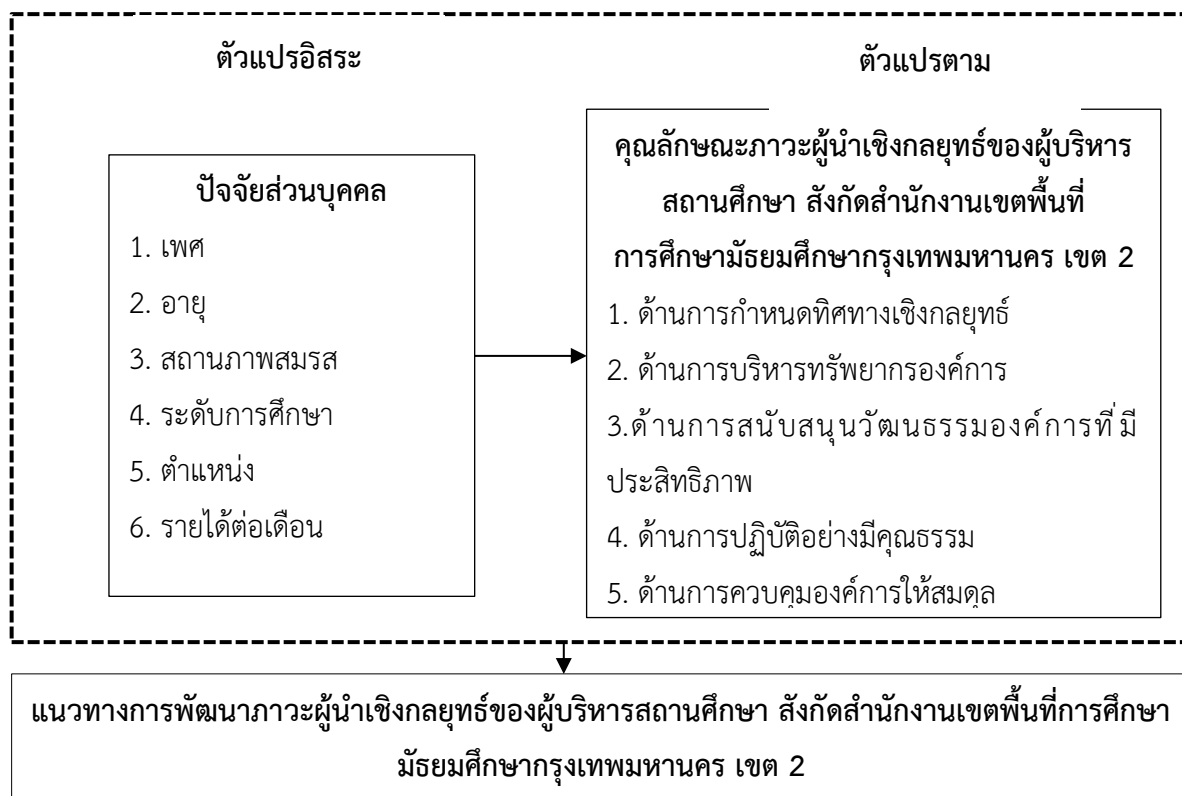
ในการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) ร้อยละ (Percentage) เป็นสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความถี่ หรือจำนวนที่ต้องการกับความถี่หรือจำนวนทั้งหมด โดยเทียบเป็น 100 ทำการหาค่าร้อยละจากสูตร

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ t –test และ One – way ANOVA เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ที่ต่างกัน ส่งผลต่อคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน โดยใช้สูตร t – test Independent และใช้สูตรการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หรือ One –Way ANOVA

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นการบรรยายเป็นหลัก และการสังเกตโดยตรง (Direct Observation) โดยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ได้เลือกสรรมาอย่างดีแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อช่วยเสริมงานวิจัยเพราะเป็นคำตอบที่ค่อนข้างชัดเจนและหนักแน่น การสังเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2” ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์

ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กำหนดเป้าหมายโดยมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ	3.64	0.86	มาก
2. กำหนดเป้าหมายโดยมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนและปฏิบัติได้	3.58	0.89	มาก
3. กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	3.72	0.82	มาก
4. กำหนดเป้าหมายด้านวิชาการโดยให้ครูมีส่วนร่วม	3.90	0.70	มาก
5. กำหนดเป้าหมายโดยใช้จุดเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	3.49	0.89	มาก
รวม	3.67	0.83	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า กำหนดเป้าหมายด้านวิชาการโดยให้ครูมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมา กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 และกำหนดเป้าหมายโดยมีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ผู้บริหารที่มีเพศแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารที่มีอายุแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้บริหารที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน ในด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.6 ผู้บริหารที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน ในด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เป็นข้อมูลสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีการสังเคราะห์ข้อมูลแต่ละแนวทาง ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาแนวทางในการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาของผู้บริหารสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาคทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ โดยเริ่มจากการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตรงตามสายงานและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ เป็นไปตามกฎกระทรวงการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. จากการศึกษาการสนับสนุนให้ครูมีการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและส่งเสริมสนับสนุนผลงานทางวิชาการของครู สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารได้ทำการสนับสนุนให้ครูมีการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน และทำการสนับสนุนผลงานทางวิชาการของครูให้มีความหลากหลาย เช่น การพัฒนาระบบวิจัยการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่และกระตุ้นให้นำผลการวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และนำไปพัฒนาการศึกษาในทุกระดับต่อไป

3. จากการศึกษาการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้กับองค์กร เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถสรุปได้ว่า ทางโรงเรียนมีโครงการการพัฒนาครูโดยการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเพิ่มขึ้นจากสื่อต่างๆ เพื่อให้ครูสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ จนเกิดการพัฒนาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. จากการศึกษาการให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกันกับบุคลากรในโรงเรียนสามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกันกับบุคลากรทุกท่าน โดยโรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น อีกทั้งทางโรงเรียนยังสนับสนุนการอบรมเพิ่มเติมความรู้ให้ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ๆ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

5. จากการศึกษาวิจัยทัศนคติ พันธกิจเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้บุคลากรเกิดความเข้าใจและผลักดันบุคลากรให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องการยกระดับองค์กรในการสนับสนุนบุคลากรในองค์กรให้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานให้มีมาตรฐาน มีความชัดเจน มีระบบระเบียบ มีขั้นตอนที่เหมาะสม และมีการประเมินผล เพื่อแก้ไขจุดบกพร่องในการทำงาน และจะช่วยส่งเสริมให้องค์กรพัฒนาได้ก้าวไกลและมั่นคง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารให้ความคิดเห็นใน ด้านการควบคุมองค์การให้สมดุล รองลงมาด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ ด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม และด้านการบริหารทรัพยากรองค์การ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาของโรงเรียนในการกำหนดวิสัยทัศน์มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมก่อนเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด ต่อมาครูและผู้บริหารร่วมกันกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการโดยให้ครูมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน อีกทั้งทางผู้บริหารยังมีการเตรียมพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัยให้กับครูและนักเรียน โดยมีอินเทอร์เน็ตบนความเร็วสูงและอุปกรณ์สื่อสารสำหรับนักเรียนทุกคน ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เนื่องจากผู้บริหารจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีการเรียนรู้เพียงพอต่อการใช้งานและปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส จึงทำให้ครูมีการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ได้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารยังทำการส่งเสริมสนับสนุนผลงานทางวิชาการและงานวิจัยของครูหรือบุคลากรทางการศึกษาตลอดด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ ทองดี (2555 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Märell-Olsson, E and Bergström, P. (2018 : 65) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในโรงเรียนในสวีเดน: ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์

ของอาจารย์ใหญ่และการจัดระเบียบความคิดริเริ่มการใช้คอมพิวเตอร์แบบตัวต่อตัวบนแท็บเล็ต พบว่า การเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนและการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยทำให้ตอบสนองความต้องการที่โรงเรียน สวีเดนต้องการ

2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ผู้บริหารที่มีตำแหน่ง แตกต่างกันไป มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกันไป ในด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ส่วนผู้บริหารที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันไป มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกันไป ในด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยผู้บริหารที่มีตำแหน่งรอง ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มากกว่า ครูผู้สอน และผู้บริหารที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สูงกว่า 80,000 บาทขึ้นไป มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดทิศทางเชิง กลยุทธ์ มากกว่า ต่ำกว่า 20,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุพรรณ ประศรี (2555 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามี ความสัมพันธ์ทางบวกกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันวิสาข์ ทองดี (2555 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมี ความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการกำหนดกลยุทธ์

3) การเสนอแนะทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ผู้บริหารต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับ โอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและเสมอภาคทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ โดยเริ่มจากการ ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ซึ่งครูจะได้รับการสนับสนุนให้มี การใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน และทำการสนับสนุนผลงานทางวิชาการของครูให้มีความหลากหลาย เช่น การพัฒนาระบบวิจัย การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่และกระตุ้นให้นำผลการวิจัย ผลงาน สร้างสรรค์ และนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภายในองค์กรจะมีการกระตุ้นให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ครูเกิด การพัฒนาตนเองและสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ครูได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของ ตนเองในการพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น และทำการอบรมความรู้เพิ่มเติม โดยผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ

เป้าหมาย เพื่อต้องการสนับสนุนบุคลากรในองค์กรให้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานให้มีมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก สุกแสง (2559 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า ผู้บริหารต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การกำหนดแผนงานดำเนินการโครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ismail, S. N. et.al. (2018 : 485-498) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การทำงานร่วมกันของครูในฐานะผู้ใกล้ชิดเพื่อความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์และคุณภาพการสอน พบว่า การทำงานร่วมกันของครูเป็นตัวกลางของความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์และคุณภาพการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำที่ดีสำหรับการนำบุคลากรครูไปสู่การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ในการเพิ่มทักษะการเรียนการสอน การนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และการพัฒนาการเรียนการสอนให้หลากหลาย เป็นต้น

1.2 ผู้บริหารควรมีการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้ชัดเจนเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างเหมาะสม

1.3 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานร่วมกันของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาการทำงาน และช่วยส่งเสริมให้องค์กรพัฒนาขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำงานในอนาคต

2.2 ควรทำการศึกษาการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อปรับปรุงบรรยากาศการทำงานที่สร้างผู้นำเชิงกลยุทธ์

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2564). ข้อมูลทั่วไป. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://www.sesao2.go.th>
- กมลชนก สุกแสง. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วันวิสาข์ ทองดี. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุพรรณ ประศรี. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ฉลวย คงแป้น. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสงขลา. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. 7 (2), 41-51.
- นรรธพงศ์ ไคร์เครือ. (2556). ปัญหาการบริหารงานคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดระยอง. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม. 5 (3), 113-121.
- สุวิทย์ ศรีกระโทก. (2554). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อผลลัพธ์ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารศึกษาศาสตร์. 23 (1), 216-229.
- ภูมิกร บุนกึ. (2563). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- นวลจันทร์ จันทนพ. (2559). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- Ismail, S. N., Kanesan, A. G., & Muhammad, F. (2018). Teacher Collaboration as a Mediator for Strategic Leadership and Teaching Quality. *International Journal of Instruction*. 11 (4), 485-498.
- Mårell-Olsson, E., & Bergström, P. (2018). Digital transformation in Swedish schools: Principals' strategic leadership and organisation of tablet-based one-to-one computing initiatives. *In Seminar. net: Media, technology and lifelong learning*. 14 (2), 174-187.